

Танк

Леся Храплива-Щур

То був такий звичайний танк з пластики. І все почалося з того, що Дмитрик вдарив Андрійка тим танком по голові. Андрійкова мама почула тільки великий крик та плач на городі і зараз вибігла з кухні. Навіть не мала часу витерти рук, бо саме мила посуду по сніданку.

В ту мить вибігла із своєї хати і Дмитрикова мама, бо вони сусіди і їх городи сусідні. Довго допитували обидві мами, аж врешті Дмитрик признався, що він ударив Андрійка танком по голові, але не даром. Андрійко насміхався, що тато Дмитрика був колись "наці" — ходив в однострою німецького вояка. А Андрійко бачив у телевізорі, які німці недобрі.

Так хлопці призналися, а мами тільки усміхнулися одна до одної та рішили, що вечором Андрійко прийде в гості до Дмитрика, а тоді тато Дмитрика розкаже їм обидвом про все. Ну, не дуже був радий Дмитрик такій гостині, бо навіщо ж просити Андрійка, коли він Дмитрика образив? Але це ще пів біди; гірше те, що мама казала перепросити Андрійка та ще й дарувати йому цей нещасний танк! Ого, цього вже було забагато! Дмитрик жбурнув танком з усієї сили в Андрійків город, а сам побіг з голосним плачем у хату. А танк залишився в городі, перевернений горі дном, тільки гарматка зарилася смішно у пісок.

Дмитрик пролежав все пополудне животиком на килимі у своїй кімнатці. Читав "Козацьку помсту" і лютував, що Андрійко не лиш образив його, а ще й прийде сьогодні вечором до них, і сам тато буде з ним говорити!

Та нічого не допомогло: Андрійко прийшов, і ще не сам, а з малою сестричкою Анею! А як мама заходила біля них, як зараз же дала по барвистому "лизакові" на патичку! А Ані дозволила взяти на руки навіть того стріль-ця-ляльку, що сидів на канапі! Таж Дмитрикові його й торкатися не було вільно!

Тато покликав зараз усіх у гостинну, сів на фотелі під стоячою лампою, а їм трьом казав сідати на підлозі кругом.

І тато почав: — Я чув, що ви, хлопці, дуже воювали сьогодні в городі!

— А певно, бо він мені сказав... — вихопився Дмитрик.

— А коли ж він мене зараз мусів бити... — перебив йому Андрійко.

— Тихо, тихо! — успокоїв їх тато. — Я не питаю, хто кого за що вдарив, тільки мені цікаво, якою зброєю ви воювали...

— Зброєю?. . Якою зброєю?. . — якось непевно спитав Дмитрик, бо не знав, навіщо тато таке питає.

— Танком, він мене вдарив просто танком по голові!

— викрикнув Андрійко та ще показав на своїй голові гулю, завбільшки волоського горіха. Дмитрикові моторошно стало, аж мурашки полізли поза спиною, що то буде

далі...

— Саме це я хотів знати! — відповів преспокійно тато. — Ви пригадали мені теж одну таку мою історію з танком...

— Тату, ти теж вдарив когось танком по голові?! — зрадів нараз Дмитрик.

— Ну, вдарити не міг би, бо це був танк такий великий, як ці дві кімнати, що в них сидимо.

— А це був правдивий танк? — мусів знати Андрійко.

— Дуже правдивий! Та ще й більшовицький. І я його сам знищив...

— А бачиш, що мій тато вміє! — залишився Дмитрик перед Андрійком, а Андрійко тільки перекривився Дмитрикові.

— Розказати вам, як це було? — питав тато, зовсім незважаючи на те, що говорили хлопці.

— Розказати, розказати! — поспішно попросив Андрійко

— Розкажи, розкажи татку! — попросив і собі Дмитрик. Тільки Аня не просила, бо вона вже задрімала, обнімаючи ляльку-стрільчика.

— Бачите, щоб ви все зрозуміли, мушу розказати вам ще дещо, що було перед тим. Ось бачите, в якому одно строї ця лялька, що нею бавиться Аня. Це український

січовий стрілець. Такий однострій носив колись мій батько, а твій, Дмитре, дідो. А знаєте, хто то були Українські Січові Стрільці?

— Я знаю, то були такі українці, що створили окремі відділи в австрійській армії, щоб битися з москалями! — поспішив відповісти Андрійко.

— Ну й що, і билися? — підморгнув тато до Дмитрика.

— Ти знаєш щось про них?

— А певно, що знаю! — стрепенувся Дмитрик. — Вони завзято били москалів, а опісля, коли повстала Українська Держава, та саме Українські Січові Стрільці були найкращою частиною її армії.

— Я радий, що ви це знаєте, — відповів тато. — і коли я був малий, я це теж добре знав. Та ще й до того дідо розказував мені часто, як то він воював. І ось було мені вже трохи більше літ, ніж вам. Пождіть, скільки років вашому братчикові Ростикові?

— Шіснадцять! — відповів притьмом Андрійко.

— Ні, вже на сімнадцятий пішло! Він кінчає цього року вже середню школу! — живо заперечив Дмитрик.

— От бачите, і мені було стільки ж! І тоді я почув, що при німецькому війську творять українські відділи війська...

— І ви пішли, правда? — не втерпів Андрійко.

Тато засміявся. — А щоб ви знали, що пішов. Це не було так просто, як вам здається! Німці прийшли в Україну лиш на те, щоб забирати нашу пшеницю, нафту та вугілля, бо, як знаєте, їх в Україні подостатком. Вони не були нам приятелі — тільки побачили, що починає їм гіршати в війні з більшовиками і треба їм було нашої допомоги...

— Але ти таки пішов, правда, татку! — просив Дмитрик. А Андрійкові вуха

почервоніли, немов бджоли їх покусали.

— Я пішов, і багато таких, як я, пішло. Нам треба було дістати в руки зброю та навчитися нею орудувати. А це не легка штука! Та щоб німці дали нам зброю і вчили нас

воєнної штуки, ми мусіли вдягнути їх однострої. Тільки маленький срібний левик на комірці вказував, що ми не німці, а українці.

— А бачиш! — постругав Дмитрик Андрійкові моркву пальчиком. — А ти що казав ?

— Пожди, не перебивай! — трохи не насварив на Дмитрика тато. — Я саме хотів розказувати вам, як то було з цим танком!

— Я... я вже чемно слухаю! — присмирнів Дмитрик.

Був це рік 1944. Московські більшовики зайняли були тоді вже більшу частину України і стояли перед містом, що зветься Броди. Туди стягали свої великі сили і видно було, що там почнеться незабаром великий наступ. Саме туди післали німці нашу дивізію. Це мав бути наш перший бій. Німці бачили, що не встояться і багато з них почало вже втікати. Але ми, українці, боронилися завзято.

До того ж нам помагали багато вояки Української Повстанської Армії, що крилися там у лісах. Ми потайки постачали їм зброю, а вони просліджували, де стоять більшовики. Тільки ж німці нічого про це не знали...

— Але ж танк, танк! — просив Дмитрик.

— Зараз буде танк! Більшовики повели великий наступ на нас і була небезпека, що оточать нас та замкнуть своїми військами. Нам треба було прорвати обов'язково їх перстень. А більшовицькі танки все їхали та їхали...

— Такі, як дві ці кімнати? — спитав з острахом Андрійко.

— Такі, власне! Називалися Т-34 і мали знамениту зброю. Один такий танк знайшовся просто напроти мене.

І густо стріляв по наших вояках. Я підповзав до нього спершу ровом, а далі треба було вилізти на верх та повзти травою. Я мав із собою зброю, що звалася "панцирний кулак". Але його можна кидати аж зблизька.

— І ви не боялися? — аж викрикнув Андрійко, так голосно, що аж Аня пробудилася.

— Мій тато не боїться нічого! — заявив гордо Дмитрик.

— А танк був все ближче і ближче, здавалося, що прямо проїде по мені... Тоді я кинув "кулак". Загримів ви бух, запалахкотів вогонь...

— Тату, і ти там був! ? — затривожився Дмитрик.

— А де ж мені було бути? Побачив тільки, як у танку вибухла бензина, як він станув, а наші хлопці почали миттю перебігати на нові, кращі становища. Тоді присипала мене земля, що її вирвав вибух, і тільки так я врятувався...

Дмитрик слухав з відкритим ротиком, Андрійко так слухав, аж перехилився весь вперед, а навіть Аня вже не спала, тільки вдивлялася в тата широко-відкритими оченятами. І мов на лихо в цю хвилину задзвонив дзвінок при дверях. Прийшла Андрійкова мама, забирати його і Аню додому. А в руках держала цього нещасного танка.

— Мамо, мамо, а чому наш тато не був при дивізії, так, як Дмитриків?! — кинувся зразу до мами Андрійко.

— Бо твій тато був у той час в Українській Повстанській Армії, я ж тобі казала! — відповіла мама.

— І ми там обидва зустрічалися! — додав тато, встаючи на привітання Андрійковій мамі. — І твій тато залишився в лісах, щоб далі бити більшовиків, коли ми мусіли вже відступати.

— Андрійку, а твій тато нам про це теж розкаже! — просив Дмитрик трохи не зі сльозами в очах.

— Добре, тільки вже не сьогодні! — погодилася Андрійкова мама. — Тепер час нам додому — аз цим танком щось зробить, якимось ним поділиться, бо ночувати в городі він також не може!

— Хай це буде наш спільний танк! — запропонував Андрійко. — Одного дня я буду ним гратися, а другого ти, Дмитрику!

І справді танк ночував на столику біля Дмитрикового ліжка. І снівся Дмитрикові! Але не маленький, а такий великий, як три кімнати, і з українським тризубом на панцирі. Дмитрик їхав на ньому, разом з Андрійком, а за ними цілі колони таких самих танків. А більшовиків навіть не видно було, так втікали перед ними. А Дмитрик з Андрійком мали на собі однострої — теж українські!